

Bane NOR

Saksbehandler, innvalgstelefon

Erica Neby, 62 55 11 65

Att. Line Stabell Selvaag

Åkersvika naturreservat - dispensasjon for fiske av kreps

Statsforvalteren i Innlandet gir Bane NOR dispensasjon fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat § 3 b og § 5 b, samt fra forskrift om ferskvannskreps § 2 for bruk av motorbåt innenfor jernbanebrua, bruk av stående fiskeredskaper og fangst av kreps under minstemålet i løpet av 2 døgn innenfor Åkersvika naturreservat i perioden 6. august- 15. september 2021. Se vurderinger og tilknyttede vilkår nedenfor.

Vi viser til søknad av 30. juni 2021 fra Bane NOR om dispensasjon for bruk av motorbåt og gjennomføring av prøvefiske for edelkreps innenfor Åkersvika naturreservat.

Bakgrunn

Bane NOR planlegger å utvide jernbanemoloen over Åkersvika for å kunne legge dobbeltspor. Feltobservasjoner ved Norconsult indikerer at steinfyllinga i bunnen av moloen kan fungere som skjul for edelkreps. På bakgrunn av dette har Bane NOR bedt Rambøll Sweco om å gjennomføre et prøvefiske av kreps. Hovedmålet er å påvise eventuell kreps langs moloen. Dersom det finnes kreps, ønsker Bane NOR å kartlegge krepsens romlige fordeling langs moloen og om fordelingen korrelerer med størrelsen på eventuelle sprekker i steinfyllinga eller andre habitatforhold. Rambøll Sweco planlegger å bruke 30 teiner som fordeles på begge sider av moloen i hele dens lengde. Prøvefisket vil foregå over 2 netter. Fanget kreps vil slippes ut hver morgen etter bestemmelse av art, kjønn og måling av lengde. Rått kyllingkjøtt vil brukes som åte.

Arbeidsbåt og teiner leies lokalt. Teinene vil legges ut langs grunnmuren av moloen, og hver av dem festes til en blåse som merkes med «Prøvefiske», firmanavn og telefon til feltpersonell.

Lovgrunnlag

Den omsøkte båtferdselen og prøvefisket vil berøre Åkersvika naturreservat. Åkersvika naturreservat ble opprettet 1974 og har status som Ramsarområde og dermed internasjonal verdi som våtmark. Formålet med opprettelsen av naturreservatet er å bevare et verdifullt våtmarksområde som et dynamisk og komplekst innlandsdelta med kroksjøer og meandere og med stor variasjon i naturtyper, blant annet rike utforminger av bløtbunn, sumpmark, fuktenger, flomskogsmark og

fastmarksskogsmark. Området har særlig stor betydning for biologisk mangfold i form av raste- og hekkeområder for våtmarksfugl og som leve- og voksested for sjeldne og truede plante- og dyrearter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i en god tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt, jf. § 3 b i verneforskriften for Åkersvika naturreservat. Ifølge verneforskriften § 4 b er det imidlertid tillatt med fiske i samsvar med gjeldende lovverk i perioden fra og med 1. juni til og med 31. mars. Bruk av stående fiskeredskaper, eksempelvis garn, er forbudt hele året.

Ifølge verneforskriften § 5 skal all ferdsel skje varsomt og det skal tas hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Hele året er det forbudt med motorferdsel til vanns innenfor jernbanebrua (Dovrebanen) og i perioden fra og med 1. april til og med 31. mai i området utenfor jernbanebrua, jf. § 5 b i verneforskriften.

Det finnes ikke spesifiserte unntaks- eller dispensasjonshjemler i verneforskriften som det omsøkte tiltaket kan vurderes etter, og søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 8, jf. naturmangfoldloven § 48. Denne hjemmelen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I tillegg må søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

Ifølge forskrift om ferskvannskreps av 13. juli 2001, § 2 må ikke ferskvannskreps som er kortere enn 9,5 cm fra pannehornets spiss til enden av halen oppbevares, gis bort, selges, kjøpes, mottas eller avlives, men skal settes ut igjen i vannet straks den er tatt opp. Forskriften § 3 åpner for at Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) etter søknad kan gi dispensasjon fra denne forskriften til fangst av kreps til vitenskapelig formål.

Statsforvalterens vurdering

Ifølge Norsk rødliste for arter 2015 er edelkrepsen en sterkt truet art. Det er derfor viktig å følge utviklingen i vassdrag med krepsebestander i Innlandet. Det er kjent at Svartelva som har utløp i Åkersvika har en bestand av edelkreps, og det er også tidligere observert enkelte individer av kreps i Åkersvika. Den omsøkte undersøkelsen vil bidra til å styrke kunnskapen om forekomsten av edelkreps i Åkersvika, og dette er særlig viktig i et område hvor det planlegges store inngrep i fremtiden.

Naturmangfoldloven § 7 stiller krav om at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og at vurderingen av disse prinsippene skal fremgå av vedtaket.

I naturmangfoldloven § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapen om verneverdiene i naturreservatet er god, sist oppdatert med kartlegginger i forkant av revisjonen av verneforskrift og grenser i 2016 i forbindelse med ombyggingen av E6 gjennom området, samt registreringer av arter og naturtyper i Naturbase og Artskart. Det blir også

gjennomført årlige tellinger av våtmarksfugl i reservatet. Edelkrepsens utbredelse i Innlandet er godt dokumentert gjennom jevnlige undersøkelser de siste tiårene. Statsforvalteren vurderer på bakgrunn av dette kunnskapsgrunnlaget som godt, jf. naturmangfoldloven § 8. Likevel har vi ikke detaljkunnskap om nøyaktig alle steder edelkrepsen forekommer i Åkersvika. Vi ser derfor frem til å få vite mer om dette i forbindelse med det omsøkte prosjektet.

I slutten av sommeren begynner fuglenes høsttrekk til Åkersvika. Da kommer det flere arter og grupper av fugl til reservatet for å raste, spise og finne ro, før de drar videre. Det er derfor viktig å ikke forstyrre fuglene i denne perioden. Motorisert ferdsel med båt er tillatt utenfor jernbanebrua til Dovrebanen, fordi det som regel er lenger inn i deltaene de fleste fuglene velger å raste. Vi kan derfor ikke se at motorisert ferdsel rett på innsida av jernbanebrua vil kunne forstyrre fuglene nevneverdig, når det er begrenset til to døgn og at ferdselen kun vil foregå langs moloen. På bakgrunn av dette vil derfor ikke naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet bli tillagt vekt i denne saken.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Den omsøkte prøvekrepsingen skal foregå i perioden når fangst av kreps er tillatt, og etter Statsforvalterens vurdering vil ikke dette medføre at totalbelastningen på økosystemet blir for stor. Motorbåttrafikk innenfor jernbanebrua etter 31. mai vil som nevnt ovenfor kunne virke forstyrrende på fuglelivet, men siden den foreliggende søknaden gjelder kun 1 båt i en begrenset periode, i tillegg til at det settes krav om hensynsfull ferdsel kun langs jernbanemoloen, tror vi ikke at denne aktiviteten vil føre til at den samlede belastningen på reservatet blir for stor.

Naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse vurderes ikke som relevant i denne saken.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker, driftsmåter og tidspunkt, mener vi at dersom det kjøres sakte, hensynsfullt, kortest mulig strekning langs jernbanemoloen, vil eventuelle ulemper med ferdselen begrenses mest mulig. Ved gjennomføringen av undersøkelsene skal det benyttes metoder og teknikker som sikrer at skader på kreps og øvrig naturmangfold unngås eller begrenses. Videre forutsetter Statsforvalteren at det gjøres tiltak for å unngå spredning av sykdommer mellom vassdrag, slik som dere beskriver i deres søknad.

Vi anser ikke at tiltaket er i strid med verneformålet og kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dermed er vilkårene for å kunne gi en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ oppfylt.

Presedensvirkningen av en tillatelse til prøvekrepsing vurderer vi å være høy, men uproblematisk dersom prøvetakingsmetodikken ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig og være i strid med verneformålet.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir representanter fra Rambøll Sweco på oppdrag fra Bane NOR dispensasjon fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat, §§ 3 b og 5 b og fra forskrift om ferskvannskreps § 2 for bruk av motorbåt og prøvefiske av kreps med krepseteiner innenfor Åkersvika naturreservat. Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for representanter fra Rambøll Sweco på oppdrag fra Bane NOR.

- Tillatelsen gjelder for to døgn i perioden 6. august - 15. september 2021. Dersom det av praktiske årsaker blir det nødvendig med flere døgn skal Statsforvalteren orienteres om dette.
- All sortering av kreps skal enten foregå i båten eller ved strandkanten.
- Eventuell fangst av signalkreps skal meldes til Statsforvalteren og Mattilsynet. Prosedyre for destruksjon av signalkreps avtales med Mattilsynet.
- Utstyr som benyttes skal desinfiseres ved forflytning.
- Tillatelsen for bruk av motorbåt gjelder bare for hensynsfull ferdsel med sakte fart (maks 5 knop) langs jernbanemoloen.
- Dispensasjonen skal medbringes ved gjennomføring av prøvefisket.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Åkersvika naturreservat § 8, jf. naturmangfoldlovens § 48 og forskrift om ferskvannskreps, § 3. Vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Erica Neby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

BANE NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Innlandet fylkeskommune	Pb. 4404	2325	HAMAR
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE